

Gürhan Varlık

A.B. Kimyasal Mevzuat Danışmanı

CRAD Çevre Risk Analiz Denetim ve Eğitim Hiz. Ltd. Şti.

REACH & CLP Yönetmeliklerinin Endüstrimize Etkileri ve Bundan Sonraki Adımlar

90'lı yıllarla birlikte kelime dağarcığımıza yerleşen "küreselleşme" olgusu, ticari anlamda da yakın zamana kadar edindiğimiz pek çok alışkanlığı zorunlu olarak terk etmemize neden oldu. Ülkemiz kimya endüstrisi de bir yandan hem iç hem dış pazarlarda yakaladığı büyüme ivmesini daha da ileriye taşıırken, bir yandan da küreselleşme, A.B.'ye katılım süreçleri gibi dışsal etmenlerle bir anlamda "mücadele" etmeyi öğrenmeye başladı.

2006 yılından beri yürürlükte olan A.B. Yönetmeliği REACH, Avrupa Ekonomik Alanı'na ihracat yapan firmalarımızı doğrudan etkiledi. Artık çoğumuzun haberdar olduğu için detaylandırmaya gerek olmadığını düşündüğümüz bu kapsamlı mevzuat, bilindiği gibi belirli tonaj aralıkları için üç son tarih itibarıyla A.B. Bölgesine yıllık 1 ton üzerinde ihracı gerçekleştirilen maddelerin ECHA nezdinde kayıt altına alınmasını şart koşuyor. CRAD olarak, endüstrimiz dahilinde faaliyet gösteren pek çok firmanın ön kayıt ve kayıt işlemlerini, temsilcisi olduğumuz İngiltere'de yerleşik tek temsilci firma aracılığıyla gerçekleştirmiş olmaktan memnuniyet duyuyoruz. Bu vesileyle Türk firmaları, Avrupa pazarına herhangi bir engelle karşılaşmaksızın ihracatlarını gerçekleştirebilmekteler. Bu konuda derginizin bu sayısının konu başlıklarından birisi olan Polimer ve Polimer Dispersiyonları, Monomerler konusunda da birkaç eklenti yapmanın faydalı olacağını düşünüyoruz. Piyasada çok fazla sayıda farklı polimer maddesinin bulunması ve polimer moleküllerinin genel olarak yüksek molekül ağırlığına sahip olmasından dolayı, bu moleküllerin maddelere göre, görece daha az tehlikeli olduğu düşünüldüğünden mevzuattaki tanıma uyan polimerler REACH kapsamında kayıt ve değerlendirmeden muaf tutul-

muşlardır. Bununla beraber, polimer üreticisi veya ithalatçısı tedarik zincirinde henüz kayıt yapılmamış ve aşağıdaki koşullara uyan monomerleri veya diğer maddeleri REACH Madde 6(3)'e göre ECHA nezdinde kayıt ettirmek zorundadır:

a) Polimerin içindeki monomer maddeleri ya da monomer birimleri formundaki diğer maddelerin ve kimyasal olarak bağlanmış maddelerin ağırlıkça oranları (ağırlık/ağırlık) % 2'ye eşit veya daha fazla ise;

b) Bu monomer maddelerin veya diğer maddelerin toplam miktarı 1 ton/yıl veya daha fazlaysa (toplam miktar burada monomer maddelerin ya da nihai polimerde bağlanmamış veya polimere kimyasal olarak bağlanmış diğer maddelerin toplam miktarıdır).

Tabi ki Avrupa Birliği'nin, uzun vadede özellikle kimyasalların insan sağlığı ve çevreye olumsuz etkilerini ilk etapta kesin olarak tespit etmek daha sonra da gerekli önlemleri sıkı bir şekilde uygulamak şeklinde özetlenebilecek geniş kapsamlı yönetim felsefesi gereğince, söz konusu olan sadece REACH yönetmeliği ve buna bağlı olarak kimyasalların kayıt altına alınmasından ibaret değildir. Örnek vermek gerekirse Birleşmiş Milletlerin GHS isimli küresel uyumlaştırılmış sınıflandırma ve etiketleme sistematüğini de 1272/2008 (EC) sayılı nispeten yeni CLP mevzuatı adı altında adapte ederek, kimyasal madde ve karışımların sınıflandırma, etiketleme ve ambalajlanmasında tamamen yeni bir sistem benimsendi. Bu mevzuat gereğince kısaca bahsetmek gerekirse "kendi halinde" kimyasal maddeler için CLP'ye uygun sınıflandırma, etiketleme ve dolayısıyla Güvenlik Bilgi Formu düzenleme gerekliliği Aralık 2010 tarihinden itibaren

zorunlu hale getirildi. Karışımlar içinse tehlike özellikleri için tam bir konsensüs sağlanabilmesi için 2015 tarihine kadar geçerli olacak bir “geçiş zamanı” belirlendi. Firma olarak, genel olarak bu tür mevzuat değişikliklerine hazırlıksız durumda olan endüstrimize, mevzuat uyumu konusunda, donanımlı altyapımız ve uzman personelimizle her türlü desteği sağlamaya devam ediyoruz.

Ayrıca yine CLP kapsamında olmakla beraber biraz daha farklı bir yasal gereklilik konusunda firmalarımızı buradan da ikaz etmek isteriz. Bu A.B. içine yapılan operasyonlarda -REACH'ten farklı olarak- tonaj alt limiti olmaksızın her türlü "maddenin" CLP sınıflandırma önerilerinin ECHA'nın sistemine bildiriminin yapılması konusudur. Buna göre resmi son tarihi 3 Ocak 2011 olan bu bildirimin gerçekleştirilmiş olması gerekiyordu; ancak yine de sistem hala açık olduğundan endüstri üyelerimize tavsiyemiz " geç bildirimin, hiç yapılmamasından daha iyi" olacaktır.

REACH başta olmak üzere, A.B.'nin son yıllarda devreye soktuğu başka çerçeve hız kesmeden uygulanmaya ve yeni talepler ortaya koymaya devam ediyor; bir başka deyişle, şu an hiçbir şeyin sonuna gelmiş değiliz. Yukarda bahsedilenlerden başka, özellikle şu ana kadar madde ve karışım üreticilerinden çok daha az bilgi sahibi olan "eşya" üreticileri için önümüzdeki günler kritik olacak gibi duruyor. ECHA'nın yılda iki kez güncellediği ve şu an itibarıyla 40'ın üzerinde maddeden oluşan SVHC (yüksek derecede kaygı veren maddeler) aday listesinden REACH'in "İzin Listesi" olan Annex XIV'e ilk partide altı adet maddenin geçişi bu yılın 17 Şubat tarihinde gerçekleşti. 1 Haziran 2011 itibarıyla bu maddelerin A.B. içine, belirli kullanımlar için izin alınmaksızın gönderilmesi mümkün olmayacak. Eşya içinde SVHC maddeler, kısaca, tüm eşyanın "ağırlıkça (w/w)" %0,1'inin üzerindeyse ve A.B.'ye yıllık 1 ton üzerinde giriyorsa bu kapsamda değerlendirilecek. Tabi ki pratikte A.B. içinde de, özellikle %0,1 oranının sağlıklı tespitine dair yoğun tartışmalar ve muğlak noktalar olmasına rağmen, uygulama bize kalırsa tavizsiz bir bi-

çimde gerçekleştirilecek. Bu konuda “eşya” ihracatı yapan firmalarımıza önerimiz, kamusal erişime açık olan bu listeleri takip etmeleri ve ilk etapta içeriklerinde yukarıdaki şartları haiz maddelerin olup olmadığını kontrol etmeleridir. Şayet içeriklerde bu maddelerden varsa, izin alınmamış belli kullanımların A.B.’ye girişleri kesin olarak yasaklanacaktır, bahsi geçen “izin” mekanizmalarının hem çok masraflı hem de oldukça zahmetli süreçler olduğu akıldan çıkarılmadan bir an önce muadil madde arayışına girilmesi veya oranların %0,1’in altına çekilmesi gibi pragmatik çözümlere yönelinmesi gerekecektir.

Şu ana kadar hep A.B. ve küresel mevzuatlardan bahsettik, tabi ki kaçınılmaz olarak bu tür yasal gerekliliklerin, her ne kadar bir atalet dönemine girilmiş olsa da, ülkemizin A.B. uyum müktesebatı çerçevesinde Türkiye’de de mevzuat uyarlamaları şeklinde, amiyane tabirle “tam gaz” yürütüldüğüne şahit oluyoruz. Geçtiğimiz günlerde Helsinki’de ECHA icra kurulu başkanı Geert Dancet’in söyledikleri aslına bakılırsa durumu özetliyor: “ A.B. dışı ülkeler için asıl mücadele alanı REACH’in bir anlamda kopması olacak bir mevzuatın benimsenmesi olacaktır. Böylelikle bu ülkelerin yeni yönetmelikler hazırlamak için fazladan çaba göstermelerine gerek olmayacaktır”. Tam da bu söyleme uygun olarak ülkemizde konuyla ilgili bakanlıklar peş peşe çok benzer yönetmelikler çıkarma yoluna gittiler. Bunlardan yakın zamanda devreye girenler arasında; Kimyasalların Envanteri ve Kontrolü Yönetmeliği, Büyük Endüstriyel Kazaların Kontrolü Hakkında Yönetmelik, Biyosidal Ürünler Yönetmeliği, Bitki Koruma Ürünlerinin Sınıflandırılması, Etiketlenmesi ve Ambalajlanması Hakkında Yönetmelik gibi birçok mevzuat sayılabilir. Öte yandan 2013-2014 gibi, Türkiye’de REACH benzeri bir uygulamanın yürürlüğe girmesi beklentiler dahilindedir.

Ekonomik büyüklük anlamında dünyanın sayılı aktörleri arasında yer almaya başlayan ülkemizin, kimya sektörü bazında gelişen ve sürekli genişleyen mevzuat gerekliliklerine tam uyumu açısından CRAD olarak azami gayreti göstermek bizim temel motivasyonumuz haline gelmiştir. İlerleyen zamanlarda da endüstrimiz karmaşık mevzuat yükümlülükleriyle baş etmek zorunda kalacaktır. Bu nedenle inancımız, küresel piyasalarda var olabilmek için büyük düşünürken şeytanın ayrıntıda olduğu gerçeğini de akıldan çıkarmamak yönünde olacaktır. Endüstri üyelerimize gelecek için başarılı günler temenni ederken, Fransız filozof Blaise Pascal'ın bir sözüyle bağlamak isterim: " Şu an önümdeki mektup çok uzun görünüyor, çünkü maalesef daha kısa yazma olanağım yok".